

Альянс
громадського здоров'я

REACT
PROJECT

ПОРУШЕННЯ ПРАВ КЛЮЧОВИХ СПІЛЬНОТ В УМОВАХ ВІЙНИ

Протягом 2024 року системою REAct реєструвались як типові ситуації порушення прав ключових спільнот, які існували до повномасштабного вторгнення, так і з'явилися нові виклики та бар'єри.

Ключова статистика REAct у 2024 році (станом на 31.10):

1292

випадки
zareєстровано

1132

клієнта/ки
звернулись

59

документаторів/ок
реєструють випадки та
надають допомогу клієнтам

20

регіонів

50

НУО

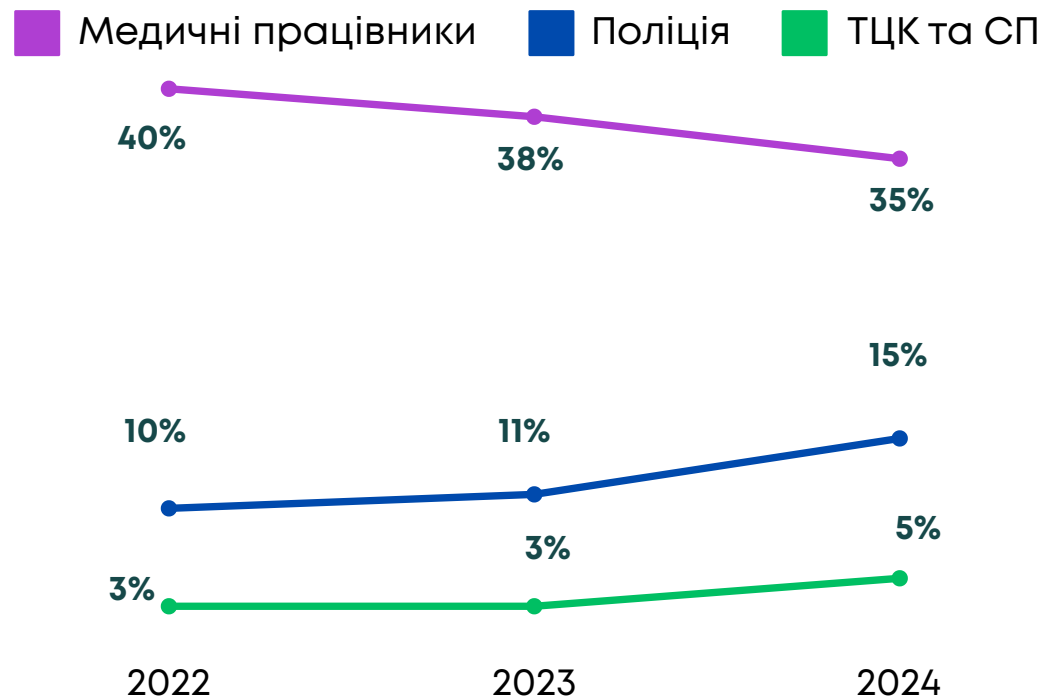
- Найбільше звернень щодо порушення прав надійшло від **людей, які живуть з ВІЛ** (388 випадків), **пацієнтів програми ЗПТ** (296 випадків), **секс-працівниць** (200 випадків), а також **людей, які вживають наркотики ін'єкційно** (177 випадків).
- Держава (в більшості працівники закладів охорони здоров'я та поліція) є порушником прав у **68%** випадків.
- Найчастішими видами порушення прав є **відмова надати послуги/допомогу (36%)**, а також **емоційне насильство (31%)**.
- **Відмова надати медичні послуги/допомогу** – найчастіша відмова в послугах, з якою стикаються представники ключових спільнот.
- В розрізі медичних послуг найбільше бар'єрів зосереджується щодо отримання **амбулаторно-поліклінічної, а також стаціонарної медичної допомоги** (130 випадків).
- Переважаючим підґрунтям до цього є суб'єктивне стигматизуюче ставлення з боку медичних працівників.
- Поширеними є **відмова укласти медичну декларацію, вимога додатково оплатити послугу**, яка гарантується державою безкоштовно.
- **Статус ВПО** підсилює уразливість ключовим спільнот і є додатковим бар'єром при зверненні **за послугами, як медичними, так і соціальними**.

Група ризику, з якою пов'язаний випадок клієнта/ки

- В структурі усіх порушників у зареєстрованих випадках у порівнянні з 2022 роком **спостерігається деяке зменшення частки медичних працівників.**
- Натомість **зростає частка з боку поліції, а також ТЦК та СП.**
- Припущеннями щодо причин подібної тенденції може бути, зокрема, **посилення мобілізації** і як наслідок певна **тінізація ключових спільнот і зменшення контактів з медичними закладами.**
- Збільшення частки поліції та ТЦК та СП може бути зумовлене внесенням змін до чинних нормативних актів щодо мобілізації і **щодо повноважень згаданих органів в умовах воєнного стану.**

Частка окремих порушників (щодо усіх ключових груп разом) у зареєстрованих випадках в динаміці

- В розрізі окремих ключових груп частка ТЦК та СП, в структурі усіх порушників у 2024 році складає **8% для пацієнтів програми ЗПТ, а також 9% для людей, які живуть з ВІЛ**. Більшість таких випадків зумовлена посиленням мобілізації, виключенням категорії «обмежена придатність» та прогалинами в забезпеченні лікування під час проходження служби у поєднанні з низькою обізнаністю працівників військових структур з потребами ЛЖВ та пацієнтів програми ЗПТ.
- **Відсутність алгоритму забезпечення препаратами ЗПТ для військовослужбовців є ключовим викликом.**
- **З боку ТЦК та СП** реєструвались випадки незаконного затримання, примусового доставлення до пункту ТЦК, відмова ВЛК врахувати фактичний стан здоров'я, відмова ЛЖВ взяти життєво-необхідні ліки перед відправкою до навчальної частини, примус до припинення участі у програмі ЗПТ для пацієнтів програми.

Випадок з REAct:

13.09.2024 клієнта було затримано працівниками ТЦК та СП, доставлено до районного ТЦК та СП для уточнення даних, проходження ВЛК та видачі мобілізаційного розпорядження. Із собою клієнт мав лише одну таблетку АРВ препарату. На усі зауваження клієнта, що він має потребу у щоденному прийомі АРВ препаратів, працівники ТЦК та СП не реагували. Протримавши клієнта у вказаному приміщенні більше чотирьох днів - його було направлено за мобілізаційним розпорядженням до військової частини для несення військової служби, без надання можливості отримати препарати перед його відправленням у частину. Прибувши у вказану частину клієнт віднайшов можливість зв'язатись із соціальним працівником, який сприяв в отриманні препаратів поштою 20.09.2024 року. Тобто клієнт тиждень був позбавлений можливості приймати необхідні препарати та на обґрунтовану вимогу до посадових осіб щодо потреб у постійному лікуванні - йому було відмовлено.